

Erkki Keldo
majandus- ja tööstusminister
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
info@mkkm.ee

Teie 08.10.2025 nr 2-2/3506-1
Meie 28.10.2025 nr 1-12/54

Töölepingu seaduse ja alkoholiseaduse muutmise seaduse eelnõu

Austatud minister

Täname kaasamise ja arvamuse avaldamise võimaluse eest.

Eelnõu § 1 punktiga 2 täiendatakse TLS § 7 lõikega 4². Täienduse kohaselt võib pereettevõttes 7–17-aastase alaealisega sõlmida tähtajalise töölepingu kerge töö tegemiseks igas tegevusvaldkonnas.

Paragrahvi 7 täiendus tekitab küsimusi. On arusaamatu, mis on pereettevõtte. Seadust lugedes peaks aru saama, millist ettevõtet loetakse pereettevõtteks. Paraku on selgitus ainult eelnõu seletuskirjas. Seletuskirja järgi tuleb tööandjana mõista töölevõetava alaealise ema, isa, nende eellasi (vanavanemaid, vanavanavanemaid), onu, tädi, õde, venda ja lapsendajat, samuti alaealise lapse eestkostjat. Leiame, et pereettevõttesse kuuluvate isikute ring on liialt lai. Samas ei hõlma see isikuid, kes ka tegelikult võivad ühise pere moodustada (näiteks kärgpere).

Ka pereettevõttes töötamiseks tuleks saada Tööinspeksioonilt nõusolek. Jääb arusaamatatuks, mille alusel Tööinspeksioon hindab, kas tegemist on pereettevõttega.

Direktiivi 94/33 järgi vähemalt 13-aastased ei tohiks töötada muudes valdkondades kui kultuuri-, kunsti-, spordi- või reklaamitegevuse alal. Eelnõu järgi võib aga pereettevõttes teha kergeid töid igas tegevusvaldkonnas. Saab järeldada, et eelnõu ei ole direktiiviga kooskõlas.

Pereettevõttes töötamine ehk oma vanemate abistamine on igati normaalne tegevus, kuid selleks ei peaks perekonnaliikmed sõlmima kirjalikke töölepinguid ja töötamist kajastama töötamise registris. TsÜS § 8 lg 2 kohaselt alla 18 aastasel on piiratud teovõime. Seega lapsevanem lapse seadusliku esindajana peaks kaitsma alaealise huve lepingu sõlmimisel, täitmisel ja ka juhul, kui on vaja pöörduda töövaidlusorganisse.

Pereettevõttes oleks võimalik olukord, kus lapsevanema ettevõtte (sisuliselt lapsevanem) sõlmiks lapsega osalise ajaga töölepingu. Lapsevanem tööandjana peaks lepingu sõlmimisel kokku leppima lapsele makstava töötasu, tööülesanded, konkreetse palgapäeva jms. Lapsevanem tööandjana peaks täitma kõiki tööandja kohustusi: maksta maksud riigile, iga kuu palgapäeval maksta lapsele töötasu, tagama ohutud töötervishoiu- ja tööohutuse nõuetele vastavad töötingimused, pidama tööajaarvestust, töökohustuste rikkumisel juhtima tähelepanu rikkumisele hoiatamisega, vajadusel esitama kirjaliku ülesütlemisavalduse, tegema kandeid töötamise registris jms. Lisaks tekib küsimus, kes kaitseb lapse õigusi, kui tema töölepingut rikutakse – nt ei maksta kokkulepitud tasu vmt, kui töölepingu tema eest on sõlminud sama isik, kes omab pereettevõtet. Seega jäävad lapse õigused kaitsmata.

Jääme oma varasemalt esitatud seisukoha juurde, et puudub vajadus laste töö reguleerimiseks oma peres.

Eelnõu § 1 punktiga 3 muudetakse TLS § 8 lõiget 2. Muudatuse kohaselt võiks alaealine töötada suvevaheajal 2 kuud, 5 kalendripäeva ühe nädala pikkusel koolivaheajal ja 10 kalendripäeva kahe nädala pikkusel koolivaheajal.

Koolis käiva alaealise peamiseks ülesandeks on hariduse omandamine. Samas on hea, kui alaealine saab töötamise kogemuse varakult. Peame mõistlikuks lahendust, mille kohaselt alaealine saab töötada kaks kuud suvevaheajal. Lühikeste vaheaegade korral peaks saama ka puhata ja seega, kui töötada sisuliselt koolivaheajal kõikidel tööpäevadel, siis muudeks tegevusteks ei pruugi aega jääda. Leiame, et õigus töötada ei tohiks olla pikem kui pool koolivaheaja kestusest.

Eelnõu § 1 p 4 asendatakse TLS § 8 lõikes 3 sõna „kümne“ sõnaga „ühe“. Lühendatakse Tööinspektsiooni poolt nõusoleku andmise tähtaega.

Alaealine ei peaks tööle asuma enne kui Tööinspektsioon on selleks nõusoleku andnud. Tööinspektsioonile peab jääma aega, et hinnata töö sobivust alaealisele. EAKL ei ole vastu 10-päevase tähtaja lühendamisele, kuid üks päev on meie hinnangul liialt lühike aeg veendumaks, et konkreetne töö on lapsele ohutu. Ühepäevane tähtaeg võib praktikas vähendada tegelikult järelevalve tõhusust ja muuta nõusoleku formaalseks. Kümnapäevast tähtaega võiks vähendada 5 päevani.

Eelnõu § 1 p 5 tunnistab TLS § 56 kehtetuks. Eelnõu kaotab alaealise töötaja pikendatud põhipuhkuse erisuse.

Väga paljud 16–17-aastased alaealised töötavad kogu kalendriaasta jooksul. Alaealistele pikema põhipuhkuse andmise põhjuseks on nende suurem vajadus puhkuse järele, võttes arvesse nende arengulisi eripärasid ja piiranguid töökeskkonnas. Pikema põhipuhkuse näol on tegemist täiendava kaitsemeetmega noore töötaja taastumisaja pikendamiseks. Koolis käivatele alaealistele on oluline, et töö ja õppimine oleks tasakaalus ning kindlasti vajavad nad pikemat põhipuhkust lisaks tervise kaitsmisele ka hariduse omandamiseks. Eeltoodud põhjustel leiame, et 35-päevase puhkuse lühendamine ei ole vajalik.

Eelnõu §-ga 2 muudetakse alkoholiseaduse § 47 lõige 5 ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Alaealist ei tohi rakendada töödel, mis on seotud alkoholi käitlemisega, välja arvatud juhul, kui:

1) tegu on alkoholi ladustamise või edasitoimetamisega kaubanduslikul eesmärgil ja on tagatud, et alaealine puutub selle käigus kokku üksnes avamata pakendis alkoholiga;

2) töö on seotud alkoholoolse joogi valmistamise, müügiks pakkumise või müügiga käesoleva seaduse § 3 lõike 1 punktide 1 ja 5 tähenduses ning alaealine on vähemalt 16-aastane.“.

Eelnõuga tehtavate muudatuste kohaselt võiks näiteks 16-aastane alaealine töötada alkoholi valmistavas ettevõttes või alkoholi müüvas toitlustusasutuses. Ei ole ka välistatud alaealise üksi töötamine töökohas, kus alaealine peaks lisaks muudele ülesannetele ka serveerima alkoholi seda tarbivatele klientidele. Seega eelnõu ei hoia ära alkoholi tõttu tekkivaid võimalikke ebaturvalisi olukordi, näiteks nagu ebakaines olekus klientide teenindamine.

Alaealiste poolt tehtav töö ei peaks olema seotud alkoholiga. Erandjuhul võiks alaealise töö olla seotud üksnes avamata pakendis alkoholiga. Praegu kehtiv alkoholiseaduse § 47 lg 5 lubab alaealist rakendada alkoholi käitlemisega seotud töödel ainult juhul, kui on tagatud, et alaealine puutub kokku üksnes avamata pakendis alkoholiga, näiteks ladustamisel või edasitoimetamisel kaubanduslikul eesmärgil. Leiame, et eeltoodud alkoholiseaduse säte annab piisavad piirid alaealistele tööülesannete täitmise käigus alkoholiga kokku puutumiseks ning ei ole vajadust kehtiva alkoholiseaduse § 47 lõike 5 muutmiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kaia Vask
EAKLi esimees